

EGRELL

Institució per a l'Estudi, Gestió i Recuperació
dels Ecosistemes Lleidatans

www.egrell.org

**COMUNICAT DE PREMSA SOBRE EL
PROJECTE DE MODERNITZACIÓ DE
L'AERÒDROM I CONSTRUCCIÓ D'UN
AEROPORT REGIONAL A LA TIMONEDA
D'ALFÉS (SEGRIÀ)**

NOTA DE PREMSA
Lleida, 9 d'abril de 2003

COMUNICAT DE PREMSA SOBRE EL PROJECTE DE MODERNITZACIÓ DE L'AERÒDROM I CONSTRUCCIÓ D'UN AEROPORT REGIONAL A LA TIMONEDA D'ALFÉS (SEGRIÀ) - Lleida, 9 d'abril de 2003

Atenent la informació pública de la Direcció General de transports del DPTOP referit a l'avantprojecte de les fases I-II i III del Pla Director de l'Aeròdrom d'Alfés i de l'estudi d'Impacte Ambiental, publicat al DOGC núm.3827 del 21/02/03.

LES DIFERENTS ORGANITZACIONS SOTASIGNANTS ENS OPOSEM AL PROJECTE PER CREURE QUE HI HA ALTERNATIVES AMBIENTALMENT I SOCIALMENT MÉS SOSTENIBLES

MANIFESTEM:

Que la campanya de recollida d'al·legacions ha estat un èxit amb la recollida total d'unes 4.000 al·legacions entre persones individuals i col·lectius. Cal tenir en compte que aquestes han de tenir la condició de parts interessades i personades en l'expedient.

Que el nombre d'associacions que han al·legat en contra de la construcció d'un aeroport a Alfés és important, entorn una vintena, on cal destacar les principals organitzacions a nivell internacional de defensa del medi ambient com és WWF/ADENA, d'estudi i conservació dels ocells també a nivell internacional, com és SEO/Birdlife, també la principal federació ecologista de Catalunya, l'AEEC (Assemblea d'Entitats Ecologistes de Catalunya) i altres organitzacions importants de l'àmbit català com és DEPANA, i de Lleida com son IPCENA i EGRELL.

Per la qual cosa considerem inviable l'execució del projecte per:

I- Incompatibilitat de l'avantprojecte amb el Pla Especial de Protecció de la Timoneda d'Alfés.

Incongruència de l'avantprojecte presentat i estudi d'impacte ambiental (EIA) amb la norma reguladora bàsica de l'espai afectat: el Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge d'Alfés (a partir d'ara, PEPMA), aprovat pel Departament de Medi Ambient de la Generalitat el 9 de juny de 1998.

Articles del PEPMA que expressen ineludiblement la incompatibilitat d'ampliar i consolidar les instal·lacions aeronàutiques a la zona de la Timoneda d'Alfés.

A) Consideracions del PEPMA a no ampliar-se *dotant* a les actuals instal·lacions el criteri de provisionalitat. Així ho deixa d'explícit les disposicions transitòries del PEPMA, i en concret, la tercera disposició:

Tercera:

.- "Mentrestant no entrin en servei instal·lacions alternatives situades fora de l'àmbit d'aquest pla, els usos aeronàutics existents podran continuar en l'àrea agrícola de protecció".

Per tant, el PEPMA deixa inconfusiblement clar que els usos aeronàutics existents vinculats únicament a l'àrea agrícola de protecció, només es poden mantenir sempre i quan no entrin en servei instal·lacions alternatives a les actualment existents. Per tant, el que ja preveia el Pla en la seva aprovació és que s'havien de construir instal·lacions alternatives a les existents.

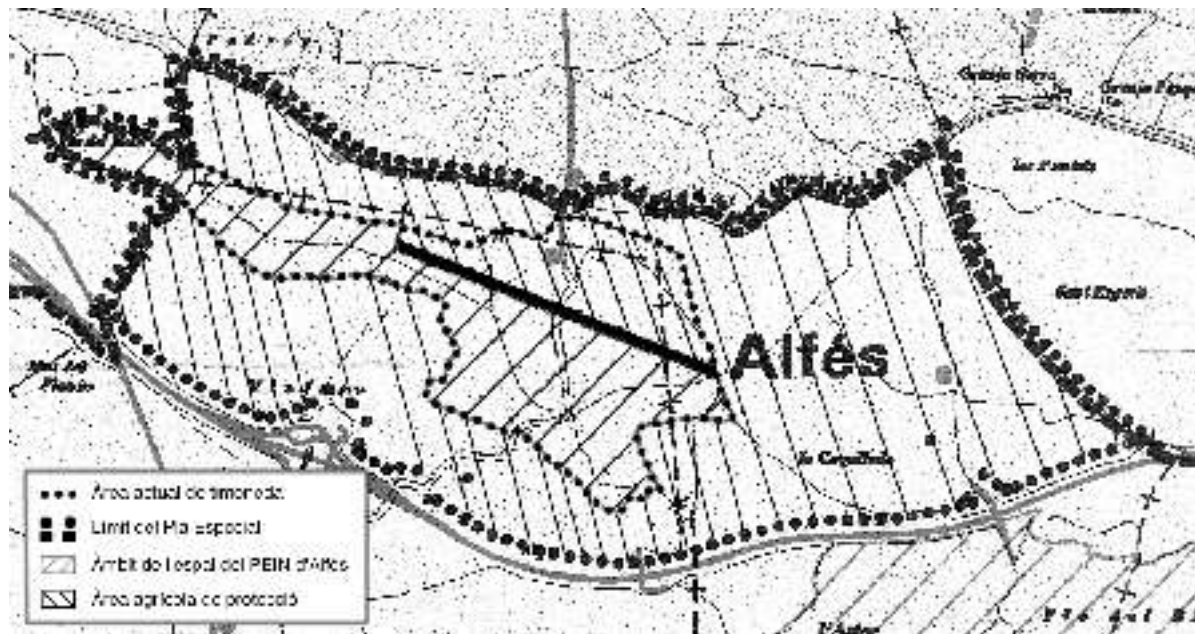
B) Consideracions del PEPMA que impedeix realitzar obres que puguin permetre el desenvolupament de projectes d'ampliació i consolidació d'infraestructures aeroportuàries. Així a l'apartat II del PEPMA, en normes d'ordenació, descriu:

Article 10: Usos i activitats no admesos:

F) "85 tampoc no s'admet l'envol i l'aterratge d'aeronaus, incloent-hi aparells, sense motor ..."

Al dibuix s'observa gràficament la zona agrícola de protecció i la seva coincidència amb l'àmbit del PEIN d'Alfés. Aquest contacte es fa longitudinalment amb la pista principal a tot el sector sud, restant encerclada la pista de vol per l'àmbit del PEIN al sector oest.

Aixó deixa clar que per enlairar-se o bé aterrar les aeronaus en el sector oest, han de sobrevolar l'àmbit del PEIN, fet que el PEPMA, tal i com hem indicat, prohibeix totalment. De totes formes, no resulta creïble que l'àmbit del PEIN d'Alfés no es sobrevoli molt més enllà del sector oest que hem indicat, ja que el fet de limitar la pista amb l'àmbit del PEIN obligarà continuament a sobrevolar-lo ja que resultaria impossible no fer-ho.

B. 1: Prohibició de fer obres tant en l'àmbit del PEIN com de l'àrea agrícola de protecció.

L'article 12 del PEPMA indica:

1. "No pot dur-se a terme en l'àmbit d'aquest espai cap obra o instal·lació, a excepció, d'aquelles previstes en el Pla Especial ... que tinguin com a finalitat l'execució de treball de restauració i millora del medi natural."

2. "Tot l'àmbit de l'espai d'Alfés té la condició de no edificable i no s'admeten l'asfaltat o pavimentació de cap àrea, ni altres actuacions que impliquin la degradació o desaparició de la cobertura vegetal."

Per tant, el PEPMA deixa inequívocament clar que no s'admeten ni construccions ni cap tipus d'asfaltament o pavimentació, la qual cosa fa un clar advertiment a la negativa d'acollir obres i, en especial, de pavimentació vinculades a activitats aeronàutiques.

B.2. Prohibició de fer obres també en la zona agrícola de protecció.

L'article 20 del PEPMA indica tots els usos permesos en aquesta àrea on com podem veure no inclou els aeronàutics:

- a) els usos agrícoles de secà
- b) l'activitat ramadera extensiva
- c) les activitats cinegètiques
- d) les activitats científiques
- e) les activitats docents i de lleure
- f) les activitats vinculades a la restauració i la millora dels elements naturals de l'àmbit d'aquest pla especial

En tot el llistat de les sis activitats que relaciona no inclou l'activitat aeronàutica o esportiva de vol de forma que el fet de no incloure-la, entenem que porta explícitament la seva exclusió.

II. Actes d'edificabilitat a la zona agrícola de protecció

L'article 22 del PEPMA indica:

“L'àmbit agrícola de protecció té la condició de no edificable amb l'excepció d'aquelles construccions vinculades als aprofitaments agrícoles i ramaders extensius estrictament vinculats a la finca on s'emplacen o que tinguin com a finalitat treballs de restauració i millora del medi natural.”

Tant l'article 20 com el 22 destaquen per exclusió les activitats aeronàutiques com també la construcció d'infraestructures vinculades a aquestes activitats.

Apartat 2: Efectes ambientals negatius de l'activitat aeronàutica segons el PEPMA

1. Sobre la vegetació:

L'apartat 2.2.2. del PEPMA referit a l'anàlisi de l'estat de conservació de la vegetació indica:

“Existeixen diversos impactes sobre la conservació de la vegetació ... extracció de graves, la circulació indiscriminada al seu través i l'activitat que es deriva de les instal·lacions aeronàutiques”

2. Sobre la fauna:

En l'apartat 3.2.2 del PEPMA referit a l'estat de conservació indica:

“ ... cal tenir molt en compte, però, les instal·lacions aeronàutiques, susceptibles de desenvolupament. L'activitat de les quals podria afectar greument la fauna descrita i, especialment l'ornítica.”

Dels dos anteriors apartats es conclou que el PEPMA reconeix que tant la conservació de la vegetació i, molt especialment la de la fauna, es troben compromeses per l'activitat aeronàutica i sobretot si aquesta s'amplia com és el propòsit del projecte que al·leguem.

III - Inviabilitat del projecte reconegut per l'estudi d'impacte (EI).

La pàgina 39 del EI desenvolupa l'apartat de la fauna i referit a l'alosa becuda (*Chersophilus duponti*) indica:

“Cal esmentar que la població d'alosa becuda de la Timoneda d'Alfés és l'única que s'ha trobat a Catalunya i que juntament amb la ganga es troben en situació de perill d'extinció al nostre país”

“L'estat de l'espècie a Catalunya és molt preocupant, ja que durant l'última dècada el nombre de parelles s'ha reduït a la meitat, fins arribar a les 25 actuals. *Les causes d'aquesta davallada cal buscar-les en la degradació de la vegetació i les molèsties provocades per l'activitat de l'aeròdrom.*”

Als primer paràgrafs de la pàgina 40 de l'EI continua desenvolupant-se les dades sobre l'alosa becuda, on indica:

“85 curiosament la majoria dels territoris segurs d'alosa becuda localitzats l'any 2001 estaven situats a la vora mateix de la pista principal de l'aeròdrom o en les seves proximitats i àrea d'influència, cosa que s'explica perquè en aquelles zones s'han realitzat segues que han permès tenir una estructura de vegetació que ha afavorit la supervivència de l'espècie.”
L'informe del Departament de Medi Ambient sobre l'estat de la població de l'alosa becuda preveu una sèrie d'actuacions destinades a assegurar la seva supervivència:

“en primer lloc i abans d'executar qualsevol obra a l'aeròdrom, cal assegurar una població igual o superior a l'actual en sectors allunyats de la zona d'actuació, per la qual cosa hauran de disposar de l'hàbitat adient”

La pàgina 41 de l'EI i posteriors desenvolupen la situació d'una altra espècie ornítica, la trenca (*Lanius minor*), on indica el següent:

“El sector d'Alfés és també una de les zones de reproducció de la trenca ... té una distribució molt localitzada, tant a Catalunya com a la Península Ibèrica. Només es troba a l'Alt Empordà

i al Segrià i a la resta de la península només existeix una petita població a la franja de Ponent a la comarca de la Llitera.”

Cal destacar que la població catalano-aragonesa és la més occidental de tota l'àrea de distribució mundial. És un dels nostres ocells més amenaçats, amb una població coneguda a Catalunya l'any 2001 de només 18 parelles reproductores. La població ha patit una forta davallada en aquestes darreres dècades donat que les estimacions anteriors parlaven de 35-40 parelles a principis dels anys 80. A més, actualment el nucli de l'Empordà es considera extingit, i per tant, la única població de la península Ibèrica es troba a la Plana de Lleida.

Pel que fa al seu nivell de protecció, darrerament s'ha catalogat l'espècie dins el *Catálogo Nacional de Especies Amenazadas*, inclosa en la màxima categoria de protecció: *en peligro de extinción*.

El nucli reproductor d'Alfés, que acull com a mínim el 30% del total de la població ibèrica d'aquesta espècie, té el principal territori de caça i d'alimentació a la Timoneda d'Alfés. Per tant, l'ampliació prevista de l'aeròdrom, amb l'asfaltat de la pista principal, i totes les altres infraestructures previstes, que representarien necessàriament una pèrdua neta d'hàbitat òptim per l'espècie, suposaria un impacte molt greu per aquesta població, que veuria reduït notablement el seus efectius per manca d'espai on alimentar-se.

A la pàgina 43 de l'EI s'inclou un quadre de l'evolució de diverses espècies ornítiques a la timoneda entre els anys 1990 i 2000.

Espècie	Parelles estimades 1990	Parelles estimades 2000	Tendència poblacional
Ganga (<i>Pterocles alchata</i>)	3-5	0-1	Extingida
Alosa becuda (<i>Chersophilus duponti</i>)	40-60	20-25	Forta regressió
Terrerola vulgar (<i>Calandrella brachydactyla</i>)	200-400	25	Forta regressió
Calandria (<i>Melanocorypha calandra</i>)	60-80	60-80	Estable

Afectació a àrees de gran importància ornitològica.

Cal tenir present que en l'esmentat projecte afecta la IBA (Important Bird Area) 142: Cogul-Alfés, en tràmit de ser declarada ZEPÀ (Zones d'Especial Protecció per les Aus). Aquests aspectes invalidarien via l'aplicació de les Directives europees, tant d'hàbitats (92/43/CEE) com d'aus (79/409/CEE), l'execució de l'esmentat projecte.

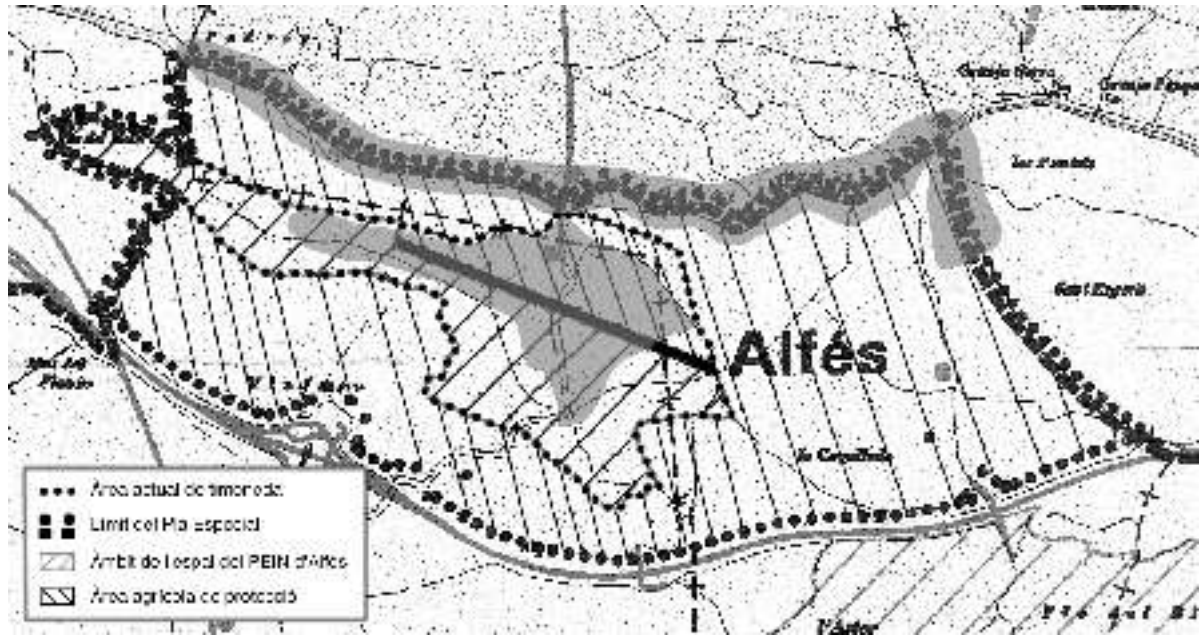
Consideracions d'aquest apartat:

El mateix EI reconeix amb les dades apuntades que l'alosa becuda ha sofert una molt forta regressió i que els principals nuclis d'aquesta espècie es troben entorn de la pista principal, atenent que és on la vegetació té un recobriment més baix que afavoreix la presència de la pròpia alosa. També l'EI recull la presència d'una altra espècie, la trenca, catalogada en perill d'extinció. Segons l'EI és de vital importància per a la seva supervivència deixar la Timoneda d'Alfés en les condicions més naturals possibles. Per tant, queda clar que d'asfaltar-se la pista principal i de construir-se tota la infraestructura prevista (hangars, edifici d'acollida i altres), es malmetria l'espai que representa l'hàbitat més important per la supervivència d'ambdós espècies.

IV- Cartografia que demostra la inadequació.

A l'apartat V de l'EI (pàg. 76): Mapa de vulnerabilitat ambiental descriu:

“S’ha representat en el plànol corresponent (III-1 Vulnerabilitat) les diferents zones d’acord amb el seu grau de sensibilitat i vulnerabilitat ...”

- Zones amb sensibilitat alta de color vermell. Són zones ecològicament molt importants i vulnerables, on qualsevol obra suposaria una modificació dràstica i irreversible del medi.

Consideracions:

Observant el plànol de sensibilitat de l’IA, al III-1 hi ha dues zones pintades de vermell. Una primera que ressegueix el canal d’Urgell que afectaria a la zona de cria de trenca i una segona que se situa envoltant la pista principal de vol per ser el lloc que concentren la major part de la població d’alosa becuda.

Atenent que una de les principals zones de major vulnerabilitat coincideix amb l’entorn de la principal pista de vol, justament la zona on s’acometrien més obres del projecte amb més impacte (com és l’asfaltament de la pista) i, atenent com descriu l’apartat IV de vulnerabilitat de l’EI (pàg. 76), que ressalta que qualsevol obra en aquesta zona suposaria una modificació dràstica i irreversible del medi, **considerem que la valoració de l’EI no pot ser sever, sinó que ha de ser crític i, per tant, incompatible amb la preservació dels valors naturals de la Timoneda d’Alfés.**

V - Incompliment en l’estudi d’impacte.

Atenent el que descriu el Decret 114/88 d’Avaluació d’Impacte Ambiental, en concret, el que estipula el seu article 2. d) que exigeix un apartat que desenvolupi les possibles alternatives existents a les condicions del projecte previstes inicialment i justificació de la idoneïtat.

L’apartat V de l’EI pàgines 77-78, desenvolupen i fan la descripció de l’anàlisi d’alternatives. Un anàlisi que cal dir que és poc objectiu, totalment parcial, mancat de rigor i especialment arbitrari. La seva reduïda extensió, un full i mig, l’impedeix ser rigorós. En ell es planteja l’anàlisi d’alternatives, quatre possibles ubicacions de la pista de vol. D’aquestes dues es troben anul·lades des de l’aprovació del PEPMA de l’any 98 i són les pistes 07-25 i 01-19, ja que estan dins de la zona del PEIN. A més a més, planteja la pista principal 12-30 en la situació actual i la mateixa pista en una nova alternativa anomenada D, situada a uns 210 m més al nord de l’actual 12-30.

Per tant no considerem tècnicament acceptable que es plantegin 4 possibles alternatives, quan dues d'entrafa ja no eren ni plantejables. Sobre les dues restants hi ha una mínima variació. Trobem a faltar dues alternatives que considerem bàsiques. La primera, "l'opció 0", que és la de no portar a terme el projecte. I la segona fer-lo fora de l'àmbit de la Timoneda d'Alfés, a fi d'evitar l'impacte que suposa fer-lo en l'faltim gran reducte que resta de timoneda a Catalunya.

Així doncs, el que no s'ha fet és plantejar un veritable anàlisi d'alternatives que pogués valorar alternatives diferents i contrastades amb la finalitat d'aconseguir una matriu el més objectiva possible, ja que al plantejar totes les alternatives sobre el mateix espai demostra l'arbitrarietat amb la que s'ha plantejat l'estudi d'impacte ambiental. Aquest ha estat elaborat amb un objectiu tancat, ja que no es planteja cap alternativa fora de l'espai de la Timoneda d'Alfés.

VI - Accions legislatives contràries al projecte.

La proposició no de llei del 6/XI/96 votada de forma unànime per part de tots els diputats/es del Congrés i, on incloïem el text com annex 1, signat pel Sr. Joaquim Molins com a Cap (en aquell moment) del Grup Parlamentari de Convergència i Unió i, que deia textualment:

"El Congreso de los diputados insta al gobierno a que finalizada la desafectación por el Ministerio de Defensa el 1 de enero de 1997 de la Timoneda de Alfés inicie negociaciones con la Generalitat de Catalunya para su posterior traspaso a ésta *a fin de que pueda desarrollarse una política eficaz de conservación de este espacio natural de gran importancia.*" Amb l'annex 2 incloem un segon document d'una resposta del llavors Conseller d'Agricultura de la Generalitat, Sr. Marimon, datada del 22/12/97, a una pregunta d'ERC referida al traspàs de la titularitat i la gestió de la Timoneda d'Alfés a la Generalitat, que cita textualment així:

"i El Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca ha expressat ja el seu interès de que se li assigni la finca esmentada per tal de destinar-la a la conservació i recuperació dels seus elements naturals, i ha tramès els informes tècnics pertinents a la Direcció General del Patrimoni per tal de que es pugui tramitar l'expedient patrimonial corresponent"

Consideracions:

D'aquestes dues accions legislatives tant del Congrés del Diputats com del propi govern de la Generalitat assumissin que el traspàs i adquisició de la timoneda es feia amb l'objectiu de la conservació d'aquest espai natural únic.

Incompliment amb el marc urbanístic vigent:

L'any 97 es va aprovar el Pla General Municipal (PGM) per part de la Paeria de Lleida. En la seva memòria a la pàgina 37 apartat 4-3 titulat: Potenciació de la capacitat i reequilibri territorial descriu:

"Pel que fa al tema aeroportuari, el PGM aposta per una alternativa a l'actual aeròdrom, limitat en la seva capacitat d'expansió immediata i futura per les proteccions i dels espais d'interès natural PEIN. "

A més a més el PGM inclou la zona de la Timoneda d'Alfés en el municipi de Lleida com a Àrea d'Interès Natural (AIN).

Per tot l'exposat demanem:

Que s'anul·li l'avantprojecte per considerar el projecte tal i com s'ha exposat del tot incompatible amb la conservació de la Timoneda d'Alfés i els seus valors naturals, en especial, els que es troben en estat més fràgil com són alguns ocells en situació de perill d'extinció, a nivell català i espanyol.

Que s'anul·li l'avantprojecte també per l'incompliment del Pla Especial de Protecció del Paisatge d'Alfés que considera, en molts dels seus articulats, l'activitat aeronàutica com la més lesiva per a la conservació de la Timoneda. Així doncs, dóna un caràcter de provisionalitat

a les instal·lacions i prohibeix la realització d'obres i activitats aeronàutiques a l'entorn de la Timoneda.

Que anul·li o es declari l'Estudi d'Impacte Ambiental crític i no sever, atenent que el propi EI classifica la zona on es volen fer les obres, la pista principal i els seus voltants, com a àrea d'alta vulnerabilitat, on consideren que els efectes sobre el medi seran irreparables.

Que anul·li l'avantprojecte per l'incompliment del Decret 114/88 i del RDL 1302/86 d'Avaluació d'Impacte Ambiental, per considerar que incompleix en un dels seus apartats fonamentals: el d'avaluació d'alternatives. En primer lloc per què no es planteja cap alternativa fora de l'àmbit de la Timoneda i, en segon lloc, tampoc no planteja "l'opció 0", és a dir, no fer el proposat per l'avantprojecte.

Que anul·li l'avantprojecte per considerar que s'han incomplert els acords del Congrés dels Diputats i del propi govern de la Generalitat, que vàrem propiciar la compra i el traspàs de la Timoneda d'Alfés del Ministeri de Defensa a la Generalitat de Catalunya per protegir els seus valors naturals, no per potenciar l'activitat aeronàutica, així com el propi PGM del municipi de Lleida.

Que es faci un estudi d'alternatives que permeti la construcció d'aquest aeròdrom i futur aeroport regional en un altre espai on es compatibilitzin les activitats aeronàutiques i la conservació del medi ambient, atenent que a la Plana de Lleida, la més gran i planera de Catalunya, i molt pròxims a la ciutat de Lleida, hi ha molts altres llocs que poden acollir un aeroport, i que fins i tot en algun cas ja van servir d'aeròdroms i aeroports fa uns anys (com és el cas d'Alguaire, Menàrguens, Cervera, Bellpuig, Lleida-Mangraners..., entre altres), i es trobi el lloc més adequat on poder volar sense restriccions, plantejar futures ampliacions si s'escau i donar aquest servei d'ús públic que ha de tenir aquesta infraestructura.

Accions properes:

Presentar la propera setmana una denúncia davant la Unió Europea per la presumpta vulneració del marc jurídic ambiental de la UE, en especial les Directives d'Hàbitats i d'Aus.

Organitzar una manifestació pel proper diumenge dia 8 de juny de 2003 a Lleida, en commemoració del dia internacional del Medi Ambient, per reclamar la conservació de la Timoneda d'Alfés i el trasllat de les instal·lacions i del propi projecte a un lloc alternatiu.

Signat a Lleida, 9 d'abril de 2003:

WWF/ADENA - AEEC - SEO/Birdlife - DEPANA - IPCENA - EGRELL

Més informació a:

SEO/Birdlife-Catalunya: 93 289 22 84, catalunya@seo.org

IPCENA: 973 26 37 93, www.ipcena.org

EGRELL: www.egrell.org, egrell@egrell.org